

ॐ

ज्ञान प्रबोधिनी

सौर श्रावण १९३६ चे

मासिक वृत्त

सौर भाद्रपद १, शके १९३६ दि. २३/८/२०१४

समूहगुण विकसन प्रभाग प्रशिक्षण वर्ग : सौर श्रावण ४ व ५ (२६ व २७ जुलै)

ज्ञान प्रबोधिनीच्या सर्व केंद्रांमधील १७ विभागांमधल्या ६८ सदस्यांचा वार्षिक प्रशिक्षण वर्ग प्रबोधिनीच्या वास्तूत झाला. संघटनाची दृष्टी ठेवून सर्व विभागांमध्ये विविध जबाबदाऱ्या घेणाऱ्या सदस्यांची उपस्थिती या वर्गासाठी अपेक्षित होती.

या प्रशिक्षण वर्गाचे वैशिष्ट्य म्हणजे चार मुख्य सत्रांमधून २४ प्रशिक्षणार्थीनी केलेली विषयांची मांडणी. प्रबोधिनीपणाची वैशिष्ट्ये म्हणता येतील अशा कार्य संस्कृतीतील १) सर्वोत्तम गटकार्य, २) उत्तमातील उत्तम व शेवटच्या घटकांपर्यंत यांचा समतोल, ३) आधुनिक तंत्रज्ञान शास्त्रे, विचार, पद्धती आणि हिंदुत्व परंपरा यांची सांगड आम्ही आमच्या विभागात या तीन मुद्यांवर कसे काम करतो आहोत याविषयी १८ सदस्यांनी मांडणी केली व सर्वांनी त्यावर चर्चा केली. एका सत्रात कोणत्याही कामाचा प्राण हा उपक्रम -उद्दिष्ट हेतू - ध्येय याची साखळी कशी शोधतो हे कार्यपद्धती बद्लले सत्र झाले यातही सहा जणांची मांडणी झाली.

वरील सर्व चारही सत्रांसाठी प्रबोधिनीतील ज्येष्ठ मार्गदर्शकांनी सूत्र संचालन व संयोजन केले. संघटनेचा गाभा अशा किमान सामाईक कृतींचा सराव, आजांचा गटशः सराव सत्रात करण्यात आला.

पुण्याबाहेरील केंद्रांमधून आलेल्या सदस्यांची निवासाची सोय पुण्यातील सदस्यांकडे केली होती. यामुळे वैयक्तिक परिचय झाला व काम जाणून घेण्यास मदत झाली.

माननीय कार्यवाहांनी विभागांच्या संचालक भेटींचे प्रयोजन व महत्त्व यावरील सत्रासह प्रशिक्षण वर्गाचा समारोप केला.

ज्ञानसेतू

ज्ञान प्रबोधिनीच्या शैक्षणिक उपक्रम संशोधिकेतर्फे गेल्यावर्षी दि. १५ ऑगस्ट रोजी सुरु करण्यात आलेल्या ‘ज्ञानसेतू’ या अभिनव उपक्रमाच्या वर्षपूर्तीनिमित्त ‘ज्ञानसेतू’ मेळावा आयोजित करण्यात आला. दिशा व जाणीव संघटना यांच्या सहयोगाने ज्ञान प्रबोधिनी येथे हा मेळावा उत्साहात पार पडला.

एम. के. सी. एल.चे व्यवस्थापकीय संचालक श्री. विवेक सावंत हे प्रमुख पाहुणे; तर वा. गिरीश बापट हे कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. या उपक्रमाचे मुख्य समन्वयक प्रा. विवेक पोंक्षे यांनी गेल्या वर्षभरातील कामगिरीचा सविस्तर आढावा घेतला. ‘ज्ञानसेतू’चा मुख्य उद्देश ‘राष्ट्रीय एकात्मता’ असल्याचे सांगून आगामी वर्षातील विस्तारीत योजनांची माहिती दिली.

भारतातील दुर्गम व दुर्लक्षित राज्यांपैकी काही राज्यांमधील माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांसाठी विज्ञान कार्यशाळा घेतल्या जातात. गेल्या वर्षात १५५ स्वयंसेवक चार राज्यांतील १९००० विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचले. चालू वर्षी हा उपक्रम आणखी चार राज्यांमध्ये विस्तारित होईल.

“सतत शिकत राहणे” ही मानवाला इतर प्राण्यांपेक्षा वेगळी ठरविणारी निसर्गाची देणगी आहे. तिचा पुरेपूर उपयोग स्वतःबरोबर दुसऱ्यांसाठी केला पाहिजे. त्यातूनच खरा आनंद मिळवता येतो.” असे विचार श्री. विवेक सावंत यांनी व्यक्त केले. ‘विज्ञान संवादक’ म्हणून उत्तम करिअर करता येते. हे सांगून असे काम करताना आलेले विविध समृद्ध अनुभव आपल्या हलक्या फुलक्या शैलीत त्यांनी मांडले.

ज्ञानाची देवाण घेवाण ही परस्पर नाते दृढ करणारी असते. राष्ट्रीय एकत्रेच्या दृष्टीने ही बाब विशेष महत्त्वाची असल्याचे मेळाव्याचे अध्यक्ष वा. गिरीश बापट यांनी सांगितले.

जम्मू-काश्मिर, अरुणाचल प्रदेश येथे या उपक्रमांतर्गत जाऊन आलेल्या स्वयंसेवकांनी आपले निरनिराळे अनुभव व्यक्त केले. देशासाठी मनापासून काहीतरी खरंच करू इच्छिणाऱ्या सर्वांनी “ज्ञानसेतू” मध्ये सक्रिय सहभाग घ्यावा, असे आवाहन करण्यात आले.

अधिक माहितीसाठी व सहभागासाठी संपर्क

‘ज्ञानसेतू’, ज्ञान प्रबोधिनी, पुणे ०२०-२४२०७१९३. संकेत स्थळ : <https://gyansetu-earc.in>

Women's Worlds Congress आयोजित आंतरराष्ट्रीय परिषद - हैद्राबाद

Women's Worlds Congress या आंतरराष्ट्रीय संघटनेतर्फे दर तीन वर्षांनी एक आंतरराष्ट्रीय परिषद आयोजित केली जाते. यातील १२ वी परिषद यावर्षी भारतात हैद्राबाद येथे झाली. या परिषदेस भारतासह ५४ देशातील एकूण ९५० प्रतिनिधी आले होते. परिषदेचे उद्घाटन 'अग्री' या क्षेपणास्त्रासाठी सर्वोच्च पदावर काम करणाऱ्या संशोधक वा. टेसी थॉमस यांच्या हस्ते झाले.

यावर्षीच्या परिषदेसाठी Gender & work/health/history/violence/law/Management/culture/Science अशा विविध विषयांवर कामाचे आणि संशोधनाचे निबंध मागविले होते. दि. १५ मार्च पर्यंत या निबंधांचा गोषवारा पाठवलेले साधारण २५० निबंध या परिषदेत सादर करण्यासाठी निवडले गेले होते. त्यात ज्ञान प्रबोधिनीतून एकूण २३ निबंध आणि एक चर्चासत्र यांची निवड झाली होती. पुणे केंद्रातून एकूण २० तर निगडी केंद्रातून तीन जणीनी परिषदेत आपले निबंध सादर केले. एकाच संस्थेतून एवढ्या मोठ्या संख्येने आलेले प्रतिनिधी फक्त आपले होते. त्याप्रमाणे प्रत्येक विभागात कामाचे निबंध सादर करणारे पण आपलेच प्रतिनिधी होते. त्यामुळे अनेकांना एकाच संस्थेच्या वैशिष्ट्यपूर्ण कामाचे आश्चर्य वाटत होते.

निबंधांचे विषय, सादरीकरण करण्याच्या पद्धती, यात वैविध्य होते. पुरुष सदस्यांची संख्या अतिशय कमी प्रमाणात होती. भारतातच आंतरराष्ट्रीय परिषदेचा अनुभव आपल्या सर्व सदस्यांना घेता आला. त्यामुळे कामासाठी लागणारी दृष्टी व्यापक होण्यास नक्कीच मदत होईल.

निवडक आणि महत्वाचे

शैक्षणिक उपक्रम संशोधिका : बुद्धिमत्ता संवर्धन केंद्र : मागील वर्षाप्रिमाणेच यावर्षीही माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थी व शिक्षकांसाठी ज्ञान वर्धन व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले आहे. चालू वर्षीचे पहिले व्याख्यान सौर श्रावण १५ (६ ऑगस्ट) रोजी प्रा. विवेकाराव पोंक्हे यांनी 'अणुंच्या अंतरंगाचा प्रवास' या विषयी व्याख्यान घेतले. पुणे शहरातून सात माध्यमिक शाळांमधून आलेल्या ६५ विद्यार्थ्यांनी याचा लाभ घेतला आहे. तसेच सौर श्रावण २२ (१३ ऑगस्ट) रोजी 'संख्यांची मजा' याविषयी श्री. पायस अवधूतकर यांचे व्याख्यान झाले. पुणे शहरातून आठ माध्यमिक शाळांमधून आलेल्या ७० विद्यार्थ्यांनी व्याख्यानाचा लाभ घेतला.

वा. ना. दांडेकर शिक्षक प्रशिक्षण केंद्र : यावर्षी इ. ३री व ४थी च्या नवीन अभ्यासक्रमानुसार गणित विषयाची पाठ्यपुस्तके तयार करण्यात आली आहेत पाठ्यपुस्तकांमध्ये काही संकल्पना, पाठ्यभाग नव्याने समाविष्ट करण्यात आला आहे. सौर श्रावण ९ (३१ जुलै) रोजी पुणे जिल्ह्यातील गणित अध्यापक मंडळ आणि ज्ञान प्रबोधिनी वा. ना. दांडेकर प्रशिक्षण केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने नव्या पाठांचे अध्यापन कसे कराल याविषयी एक दिवसाच्या प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. श्री. विनायक गोडबोले, प्रा. विवेक पोंक्हे, वा. सुमनताई करंदीकर, वा. जयश्रीताई अत्रे यांनी मार्गदर्शन केले. या प्रशिक्षण वर्गाला २८ अध्यापक उपस्थित होते.

नागरवस्ती अभ्यासगट : सासाहिक दले - नागरी वस्ती अभ्यासगटाद्वारे तीन वस्त्यांमध्ये सासाहिक दल चालू झाले. नेतृत्वगुण विकास कार्यक्रमांतर्गत महिन्यातून एकदा ज्ञान प्रबोधिनी वास्तूमध्ये वस्तीतील मुलींचे स्फूर्ती दल होते. दोन वेळा झालेल्या शिबिरामध्ये एकूण ६० मुली सहभागी होत्या. नेतृत्वगुण परिचय, नियोजनातील स्वावलंबन, गटचर्चा, युवती गटासाठी आरोग्यविषयी प्रश्नोत्तररूप चर्चासत्र झाले, गटचर्चा कलाकौशल्य सत्रात टाकाऊपासून टिकाऊ वस्तू बनविणे अशी सत्रे झाली. दलामध्ये बर्चीनुव्य सराव झाला.

प्रबोधन तासिका - ज्ञानेश विद्यालय, बालाजीनगर, हुतात्मा राजगुरु विद्यालय, पांडवनगर, बापुसो पवार कन्याशाळा, भवानीपेठ, मांडर्न हायस्कूल, वारजे माळवाडी या चार शाळांमधून प्रबोधन तासिका सुरु झाली. इ. ८वी व ९वी चे २२६ मुले-मुली याचा लाभ घेत आहेत. प्रबोधन तासिकांमध्ये परिचय सत्र, पद्य, अभंग, कथाकथन, प्रकटवाचन, अभिवाचन, छात्र प्रबोधन अंकाचा परिचय, वाचन अशी सत्रे झाली. यामध्ये राखी प्रशिक्षण दोन शाळांमध्ये घेतले. 'उमलत्या वयाशी जुळवून घेताना' या विषयावर इ. १० वी च्या मुलींच्या वर्गावर आठ सत्रे झाली.

नवबगर विद्यालय, निगडी : प्राथमिक विभाग : मेलघाटच्या बांबू केंद्रातर्फे बांबूच्या राख्यांची पाकिटे विक्रीसाठी उपलब्ध झाली होती. पाकिटातील साहित्य वापरून मुलांनी राखी बनविणे अपेक्षित होते. हे केंद्र नेमके का सुरु झाले ? केंद्रामार्फत कोण कोणती कामे होतात ? मेलघाटचा इतिहास काय आहे ? हे मुलंपर्यंत पोहोचावे यासाठी केंद्राचे प्रमुख श्री. सुनील देशपांडे व सौ. निरुपमा देशपांडे यांचा मुलांशी संवाद योजला होता. कार्यक्रम खूपच परिणामकारक झाला. परिणामस्वरूप मुलांनी १५०० पाकिटांची खरेदी केली.

- **सूचना : सर्व विभाग / केंद्र यांना :** सौर भाद्रपद १९३६ चे वृत्त सौर भाद्रपद २६ म्हणजेच दि. १७ सप्टेंबर २०१४ पर्यंत द्यावे.

कै. आपांच्या स्मृती दिनानिमित्त पुणे प्रशालेचे माजी विद्यार्थी श्री. मयुरेश सोहोनी साहाय्यक प्रबंधक, स्टेट बँक (Asst. Gen. Manager of SBI) यांनी आपांच्या आठवणी सांगताना प्रबोधिनीच्या शिक्षण प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये विशद केली.

गुरुकुल : रत्नागिरी व चिपट्ठूण या ठिकाणच्या सुमारे सहा शाळांमधील २५ शिक्षकांची स्वयं अध्ययन कौशल्यांची कार्यशाळा श्री. आदित्य शिंदे व श्री. श्रीकृष्ण अभ्यंकर यांनी घेतली.

जम्मत घर : जम्मत घरतेर्फे paper quilling या कलेच्या कलाकृतींचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते. आत्तापर्यंत मुलांनी या कलेचे केवळ फुलांचे विविध प्रकार पाहिले होते. या प्रदर्शनातण मात्र विद्यार्थ्यांनी व पालकांनी विविध प्राणी, मनुष्याकृती, गाड्या, निसर्गांचे अशा विविध गोष्टी पाहिल्या.

प्रदर्शन पाहून उत्सुकता दाखवलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी या कलेच्या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यात एकूण ३६ विद्यार्थी व पालकांनी सहभाग घेतला. तीन तासांच्या या कार्यशाळेत सहभागींनी जपानी बाहुली व तीन चाकी सायकल तयार केली.

ग्राम प्रबोधिनी विद्यालय, साळुळे : सौर आषाढ २८ (१९ जुलै) रोजी भाईदर येथील संवादिनीच्या २३ महिला कार्यकर्त्यांनी ग्राम प्रबोधिनी विद्यालयाला भेट दिली. यावेळी त्यांनी वर्गावर्गात जाऊन विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला व विद्यालयाला पुस्तके भेट दिली.

गेल्या अठरा वर्षांपासून समाजसंघटनेचा व सामाजिक नाती दृढ करण्याचा माहेरवाशीण प्रकल्प चालवला आहे. यामध्ये माणूसपण जागृत करण्यासाठी माहेरवाशीण मेळावा ग्राम प्रबोधिनी विद्यालयात झाला. यावर्षी सौर श्रावण ११ (२ ऑगस्ट) रोजी विद्यालयाने माहेरवाशीण मेळाव्यास साळुळे परिसरातील सहा गावांमधील माहेरवाशीणी व महिला मोऱ्या संख्येने उपस्थित होत्या. यावेळी विद्यालयातेर्फे नवविवाहितांचा सत्कार करण्यात आला तसेच ओटी भरण्यात आली. उखाणे, झिम्मा, फुगड्या व फेर हे पारंपरिक खेळ खेळण्यात आले. या कार्यक्रमात हुंडाबंदी, स्त्री समाजाची शिल्पकार व सिंधुताई सपकाळ अशी तीन पथनाट्ये इ. ५वी ते १० वी च्या विद्यार्थ्यांनी सादर केली. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून प्रसिद्ध साहित्यिक गो. नी. दांडेकर यांच्या कन्या प्रा. वीणाताई देव उपस्थित होत्या.

प्रज्ञा मानस संथोधिका : Quality of Life in Defense services या प्रकल्पाकरिता - इन्फोसिस मध्ये ६० जणांच्या चाचण्या व तीन मुलाखती झाल्या. भोपाळ व बेळगाव येथे चाचण्या घेण्यासाठी तयारी चालू आहे.

स्त्री शक्ती प्रबोधन : शहरी (संवादिनी) — सौर आषाढ २९ (२० जुलै) रोजी नांदेड येथील केंब्रिज सेकंडरी स्कूलच्या पालकांसाठी 'बहर जोपासताना' ही एक दिवसीय कार्यशाळा घेण्यात आली. याला १२०० ते १३०० पालकांची विक्रमी उपस्थिती होती. याच दिवशी डोंबिवली येथेही कार्यशाळा झाली. याला २७ पालक उपस्थित होते.

लॅंगिकता अत्याचार विरोधी प्रशिक्षण (ओळख स्पश्चाची) : एन. सी. एल. प्रायमरी स्कूल येथे इ. तिसरी व चौथीच्या विद्यार्थ्यांकरता ही कार्यशाळा झाली. याला अनुक्रमे ६८ व ६० उपस्थिती होती.

ही प्रशिक्षण कार्यशाळा नूतन बाल विकास मंदिर, पुणे या शाळेतील मुलांच्या पालकांसाठी सौर १४ श्रावण (५ ऑगस्ट) रोजी झाली आणि भारतीय विद्याभवन येथील इ. दुसरी व तिसरीच्या मुलांच्या पालकांसाठी सौर श्रावण २२ (१३ ऑगस्ट) रोजी झाली. याला ३०० पालक उपस्थित होते.

ग्रामीण — प्रबोधिनीतेर्फे मार्गील वर्षांपासून दोन ठिकाणी बालवाड्या चालवल्या जातात. (कुसगाव व रायदंडवाडी) यावर्षी त्यात अजून चार गावांची (जाधववाडी, हिरवेवस्ती, कोदापूर व गेळगाणे) भर पडली. वय वर्षे ३ ते ६ वयोगटातील साधारण ५२ मुले पटावर आहेत. या बालवाडीच्या शिक्षिकांचे दरमहा प्रशिक्षण घेतले जाते. ० ते ३ वयोगटातील मुलांच्या पालिकांसाठी मुलांच्या आरोग्य बुद्धीविकास, इंद्रिय विकास यांच्या प्रशिक्षणासाठी 'हिरकणी प्रकल्प' सुरु झाला आहे. कुसगाव येथे मातापालकांची बैठक घेऊन हिरकणी प्रकल्पाची प्राथमिक माहिती दिली.

किशोरी विकास उपक्रमांतर्गत जुलै महिन्यात दहा शाळांमधून कथाकथन कसे करावे यावर तज्जांचे मार्गदर्शन झाले. सौर श्रावण १८ (९ ऑगस्ट) रोजी ज्ञान प्रबोधिनी व साने गुरुजी कथामाला यांच्या संयुक्त विद्यमाने कथाकथन स्पर्धा झाली. ही स्पर्धा आंबवणे येथील सरस्वती विद्यालयात झाली. या स्पर्धेत अकरा शाळांतून ४७ किशोरींनी भाग घेतला. इ. आठवी मधील तीन, इ. ९ वीतील तीन अशी एकूण सहा मानचिह्ने व साने गुरुजी कथामालेचे प्रमाणपत्र कार्यक्रमाच्या प्रमुख पाहुण्या मेळघाट येथे काम करणाऱ्या सौ. निरुपमा देशपांडे यांच्या हस्ते देण्यात आले. तसेच मेळघाटचे काही अनुभव त्यांनी सर्व उपस्थितांना सांगितले. याच कार्यक्रमात साखर येथील माध्यमिक विद्यालयात शिकणाऱ्या चिरमोडी गावच्या एका गरजू किशोरीला सायकल भेट दिली.

गावपातळीवर युवतींमार्फत तीन ठिकाणी ग्रंथालय चालवले जाते. कोदवडी येथील एका किशोरीने एका महिन्यात २० पुस्तके वाचली म्हणून तिला साने गुरुजी कथामालेची २० पुस्तके देऊन तिचा सत्कार केला.

नसरापूर संवादिनीमध्ये यावेळी 'हुंडा घ्यावा की नाही' या विषयावर उपस्थित पंधरा महिलांमध्ये दोन गट करून चर्चा घेण्यात आली. आपण कायदा फक्त महिलांच्याच बाजूने बघतो याविषयी महिलांनीच नाराजी व्यक्त केली.

जिजामाता दल : ऑगस्ट महिन्यात ६, ११, १३, १९ व २१ रोजी डॉ. सीमा दाबक यांचे ‘योगेश्वर कृष्ण - युगंधर कृष्ण’ या विषयावर प्रवचन झाले. स्वतः पेशाने डॉक्टर असून धर्म व अध्यात्म या विषयांची मनातूनच आवड असल्यामुळे त्याचे वाचन, मनन व सांगण्याची हातोटी फारच रसाळ व सहज ! याशिवाय उपासना, व्यायाम, गीता अध्याय वाचन, संस्कृत स्तोत्र पठण, गीतेवरची प्रवचने व मनाचा शोध या पुस्तकाचे वाचन सुरु आहे. गीतेच्या दुसऱ्या अध्यायातील ‘स्वधर्मचिरण’ हा विषय या महिन्याच्या लेखनासाठी घेतला आहे.

ग्राम विकसन : वार्षिक प्रशिक्षण शिबिर : ग्राम विकसन प्रभागाचे एकदिवसीय वार्षिक प्रशिक्षण शिबिर पुणे प्रबोधिनीत झाले. पुणे, शिवापूर, वेल्हे, साळुंबे, अंबाजोगाई आणि हराळी अशा विविध ठिकाणी काम करणारे इकूण २२ सदस्य या शिबिराला उपस्थित होते. विविध केंद्रातील सदस्यांनी पीपीटीच्या मदतीने मागील वर्षामध्ये केलेल्या आपल्या कामांची माहिती या प्रशिक्षण शिबिरात सादर केली.

सौर ऊर्जा प्रकल्प : ‘सोलर लॅमिनेटर’ या यंत्राच्या आधारे गेल्या महिन्याभरात एक प्रशिक्षण वर्ग घेण्यात आला. या प्रशिक्षण वगासि निवडक सात सदस्य उपस्थित होते. पुणे विद्यापीठातील सायन्स ॲंड टेक्नॉलॉजी पार्कच्या मदतीने हा वर्ग घेण्यात आला. तामिळनाडू व पश्चिम बंगाल या दोन राज्यात प्रशिक्षक म्हणून काम करणारे हे सात सदस्य होते.

छात्र प्रबोधन : सौर श्रावण १६ ते १८ (७ ते ९ ऑगस्ट) दरम्यान सौ. सुलभाताई कुलकर्णी, सौ. शिल्पाताई कुलकर्णी व सौ. सुनीता गायकवाड या तिंदीजणी चिपळूण येथे विद्यार्थी मेळावे घेण्यासाठी गेल्या होत्या. या मेळाव्याला शाळेचे मुख्याध्यापक व चिपळूण केंद्राचे प्रमुख श्री. प्रसाद काणे पूर्ण वेळ तसेच शाळेतील ४-५ शिक्षक हजर होते. न्यू इंग्लिश स्कूल, रामपूर (२८०), लाड हायस्कूल आलोरे (१४०), गद्रे इंग्रजी माध्यम प्रशाला, चिपळूण (७०), न्यू इंग्लिश स्कूल नारद खेरळी (२८०), भेलसइ (१०४), आमडस (१८०) येथील इ. ८वी ते १०वीतील विद्यार्थ्यांसाठी मेळावे घेतले. काही मेळावे ग्रामीण दिवाळी अंकावर आधारीत होते.

चिपळूण मध्ये विकसिका घेणाऱ्या गटाबरोबर ते सदस्य विकसिकेत काय-काय घेतात ? त्यात कशाप्रकारे भर घालता येईल ? त्यामध्ये छात्र प्रबोधन चा वापर कशा प्रकारे करता येईल ? या विषयांवर चर्चा झाली. सौर श्रावण १७ (८ ऑगस्ट) रोजी सकाळी साडेदहा वाजता युनायटेड इंग्लिश स्कूल या शाळेतील शिक्षक आणि गद्रे इंग्रजी शाळेतील शिक्षक यांच्याबरोबर ३० ते ४५ मिनिटे चर्चा झाली. यावेळी छात्र प्रबोधनचा वापर अनौपचारिक शिक्षणात कसा करता येईल याविषयी बोलणे झाले. त्याला ४०-४५ शिक्षक हजर होते.

युनायटेड इंग्लिश स्कूल या शाळेतील मागच्या वर्षी विद्याव्रत घेतलेल्या ४५ विद्यावर्तींचा मेळावा घेतला.

सौर श्रावण २८ (१९ ऑगस्ट) रोजी कै. मा. आपांचा स्मृतीदिन विभागामध्ये केला. सौ. सुहासिनीताई देशपांडे यांना त्यांचे कै. आपांबद्दलचे अनुभव सांगण्यासाठी बोलावले होते. त्यांनी कै. आपांबरोबर घालविलेल्या काही क्षणांना उजाळा दिला आणि त्यांच्या काही आठवणी सांगितल्या. कै. आप्पा काम करण्यासाठी प्रत्येक सदस्याला कशा प्रकारे प्रोत्साहन देत आणि चांगल्या गोर्षेसाठी कसे आग्रही होते याबाबतीतील उदाहरणे त्यांनी सांगितली.

विस्तार केंद्र, बोरीवली : सौर श्रावण २६ (१७ ऑगस्ट) रोजी केंद्राचा प्रतिज्ञाग्रहणाचा कार्यक्रम झाला. सुमारे पंधरा वर्षापूर्वी तयार केलेली प्रतिज्ञाग्रहणाची पोथी यावेळी वापरली होती. त्यात श्लोक, पद्य, ओव्या व उतारे यांचा समावेश आहे. कांचनताई जोशी, गौरी कुवर, तन्वी निरखे व केवल मुळे या युवतींनी प्रथम प्रतिज्ञा आणि श्री. सुभाष कासार्ले यांनी द्वितीय प्रतिज्ञा घेतली. मोकळीकीनंतर पूर्व व नुकतीच प्रतिज्ञा घेतलेल्यांची मनोगते झाली. मेधाविनी वाटवे व नचिकेत निस्तुरे यांनीही मनोगत व्यक्त केले. त्यानंतर मा. संचालकांनी सर्वांना मार्गदर्शन केले. संपूर्ण प्रार्थनेने कार्यक्रमाचा शेवट झाला.

विस्तार केंद्र, डॉंबिवली : या महिन्यात एकूण तीन ठिकाणी मातृभूमी पूजनाचे कार्यक्रम झाले.

दिनांक	ठिकाण	उपस्थिती	अधव्यू
१३ श्रावण	ज्येष्ठ नागरिक संघ	१२	श्रुती फाटक
१८ श्रावण	संवादिनी - बहिणाबाई गट	२५	श्रुती फाटक
२४ श्रावण	अभिनव विद्यामंदिर, कल्याण	२५० विद्यार्थी/शिक्षक	दीपाली गोडसे

प्रतिज्ञा ग्रहण : सौर श्रावण २७ (१८ ऑगस्ट) रोजी डॉंबिवली केंद्रातील आठ कार्यकर्त्यांनी ज्ञान प्रबोधिनीची प्रथम तर तीन कार्यकर्त्यांनी द्वितीय प्रतिज्ञा घेतली. त्यानंतर आ. संचालकांनी उपस्थित ३६ कार्यकर्त्यांना ‘संघटना व संरचना’ या विषयी आपले अमूल्य विचार मांडून मार्गदर्शन केले. प्रतिज्ञा ग्रहणाच्या पोथीचा उपयोग डॉंबिवलीत प्रथमच केला.